

FORUM WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ POWIATU LEGIONOWSKIEGO

Wspólnota w edukacji – razem robimy lepszy świat!

NGO – SAMORZĄD – PRZEDSIĘBIORCY ...

ORGANIZATORZY:

PATRONI:

PARTNERZY:

RAPORT

III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego

„WSPÓLNOTA W EDUKACJI – RAZEM ROBIMY LEPSZY ŚWIAT!”

Dorota Wróbel-Górecka
Izabela Dyakowska
Joanna Kajdanowicz

Spis treści

Spis treści.....	1
1. Wprowadzenie.....	2
2. Informacje podstawowe o wydarzeniu.....	2
3. Kontekst i cele III Forum Współpracy Międzysektorowej.....	3
4. Przebieg III Forum Współpracy Międzysektorowej	4
4.1 Otwarcie Forum	4
4.2 Głos młodzieży o wspólnocie.....	4
4.3 Wykład wprowadzający: Architektura i sens wspólnoty w szkole.....	5
4.4 Inspirujące dobre praktyki edukacyjne.....	6
4.5 Warsztaty tematyczne – praca w grupach	6
4.6. Panel dyskusyjny „Szkoła: instytucja czy wspólnota, która robi lepszy świat?”	9
5. Kluczowe obserwacje i wnioski z Forum	10
5.1 Kluczowe obserwacje i wnioski z forum	10
5.2 Wnioski przekrojowe	10
5.3 Zidentyfikowane potrzeby	11
5.4 Znaczenie współpracy międzysektorowej	11
5.5 Rola młodzieży i dialogu międzypokoleniowego	11
6. Rekomendacje wypracowane podczas warsztatów	12
6.1. Rekomendacje – wspólnota w klasie i szkole	12
6.2. Rekomendacje – szkoła we wspólnocie lokalnej.....	13
6.3. Rekomendacje – apteczka szkolnej wspólnoty	14
7. Kierunki dalszych działań i kontynuacji Forum	15
7.1 Rekomendacje dla rozwoju wspólnoty i edukacji w powiecie legionowskim	15
7.2 Rola forum i rekomendowane osie tematyczne kolejnych edycji Forum.....	17
7.3 4 Spójne kierunki rozwojowe:	17
8. Podsumowanie.....	19

1. Wprowadzenie

Niniejszy raport stanowi podsumowanie III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego. Jego celem jest przedstawienie przebiegu wydarzenia, najważniejszych wniosków oraz efektów pracy uczestników, a także stworzenie bazy do dalszych działań w obszarze edukacji i współpracy międzysektorowej.

2. Informacje podstawowe o wydarzeniu

Nazwa wydarzenia

III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego

Hasło: *„Wspólnota w edukacji – razem robimy lepszy świat!”*

Termin i miejsce

Forum odbyło się 28 listopada 2025 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Legionowie – Poczta, przy ul. Tadeusza Kościuszki 8a.

Organizatorzy

Organizatorami wydarzenia byli: Powiat Legionowski, Powiatowe Centrum Integracji Społecznej w Legionowie, Powiatowy Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie oraz Fundacja Kapitałni Społecznie.

Partnerzy

Partnerami III Forum Współpracy Międzysektorowej byli: Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie „Poczta”, Fundacja Instytut Wolontariatu Pracowniczego, Fundacja Odpowiedzialni Społecznie, Powiatowa Izba Gospodarcza, Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie, Lokalna Grupa Działania Zalew Zegrzyński oraz Stowarzyszenie Centrum Mentoringu i Wemento Sp. z o.o.

Patroni honorowi

Wydarzenie objęte zostało patronatem honorowym Wojewody Mazowieckiego, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Mazowieckiej Kurator Oświaty oraz władarzy gmin powiatu legionowskiego: Prezydenta Miasta Legionowo, Burmistrza Miasta i Gminy Serock, Wójta Gminy Wieliszew, Wójta Gminy Nieporęt i Wójta Gminy Jabłonna.

Liczba i profil uczestników

W III Forum Współpracy Międzysektorowej wzięło udział około 100 uczestników. Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli samorządów lokalnych, dyrektorów i nauczycieli szkół, kadre pedagogiczną i psychologiczno-pedagogiczną, młodzież – w tym przedstawicieli samorządów

uczniowskich – a także reprezentantów organizacji pozarządowych, instytucji kultury, rynku pracy oraz lokalnego biznesu. Tak szerokie grono uczestników sprzyjało wieloperspektywicznemu dialogowi oraz wymianie doświadczeń pomiędzy różnymi środowiskami zaangażowanymi w proces edukacyjny.

3. Kontekst i cele III Forum Współpracy Międzysektorowej

III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego stanowiło kontynuację działań podejmowanych w poprzednich edycjach Forum, których celem jest wzmacnianie dialogu oraz współpracy pomiędzy różnymi sektorami życia publicznego – samorządem, edukacją, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury, biznesem oraz młodzieżą. Tegoroczna edycja wydarzenia została poświęcona zagadnieniu budowania szkoły jako wspólnoty, rozumianej nie tylko jako instytucja realizująca zadania dydaktyczne, lecz przede wszystkim jako przestrzeń relacji, współodpowiedzialności i aktywnego uczestnictwa wszystkich jej członków.

Kontekst organizacji III Forum wyznaczały aktualne wyzwania stojące przed systemem edukacji oraz społecznościami lokalnymi, w szczególności potrzeba wzmacniania kompetencji społecznych i obywatelskich młodych ludzi, budowania dobrostanu uczniów i nauczycieli, a także tworzenia trwałych relacji pomiędzy szkołami a ich otoczeniem społecznym. W odpowiedzi na te potrzeby Forum stało się przestrzenią wymiany doświadczeń, prezentacji dobrych praktyk oraz wspólnego poszukiwania rozwiązań możliwych do wdrażania w codziennym funkcjonowaniu szkół – bez konieczności wprowadzania kosztownych lub systemowych reform.

Głównym celem III Forum Współpracy Międzysektorowej było stworzenie warunków do merytorycznej dyskusji i praktycznej współpracy na rzecz wzmacniania wspólnoty w edukacji, rozumianej jako fundament skutecznego uczenia się, rozwoju społecznego oraz odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu lokalnym. W szczególności Forum miało na celu:

- integrację środowisk zaangażowanych w proces edukacyjny wokół idei dobra wspólnego,
- wzmocnienie kultury współpracy i dialogu pomiędzy szkołami, samorządami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury i lokalnym biznesem,
- podkreślenie roli młodzieży jako aktywnych współtwórców wspólnoty szkolnej i lokalnej,
- prezentację i upowszechnianie dobrych praktyk wspierających relacje, sprawczość i współodpowiedzialność w szkołach,
- wypracowanie wspólnych rekomendacji i inspiracji możliwych do zastosowania w szkołach oraz działaniach samorządowych na terenie powiatu legionowskiego.

Realizacja powyższych celów miała nie tylko wymiar edukacyjny, lecz także społeczny i rozwojowy, wzmacniając współpracę międzysektorową jako istotny element budowania spójnej, zaangażowanej i odpowiedzialnej wspólnoty lokalnej.

4. Przebieg III Forum Współpracy Międzysektorowej

4.1 OTWARCIE FORUM

III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego zostało oficjalnie otwarte wspólnymi wystąpieniami Starosty Legionowskiego Romana Smogorzewskiego oraz Członkini Zarządu Województwa Mazowieckiego Anny Brzezińskiej. W swoich wystąpieniach podkreślili oni znaczenie współpracy międzysektorowej jako jednego z kluczowych narzędzi wspierających rozwój nowoczesnej, otwartej i odpowiedzialnej edukacji, odpowiadającej na współczesne wyzwania społeczne.

Starosta Legionowski zwrócił uwagę na rolę samorządu powiatowego w tworzeniu warunków sprzyjających budowaniu wspólnoty w szkołach – zarówno poprzez działania systemowe, jak i inicjowanie przestrzeni dialogu pomiędzy różnymi środowiskami zaangażowanymi w proces edukacyjny. Podkreślił, że szkoła jako wspólnota, oparta na relacjach, współodpowiedzialności i poczuciu sprawczości, ma kluczowe znaczenie dla rozwoju młodych ludzi oraz spójności lokalnej społeczności.

Członkini Zarządu Województwa Mazowieckiego wskazała na znaczenie inicjatyw takich jak Forum Współpracy Międzysektorowej w kontekście regionalnej polityki edukacyjnej i społecznej. Zaznaczyła, że budowanie trwałych relacji pomiędzy samorządami, szkołami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury sprzyja skuteczniejszemu odpowiadaniu na potrzeby młodego pokolenia oraz wzmacnia kapitał społeczny regionu.

W trakcie części inauguracyjnej głos zabrali również przedstawiciele samorządów gminnych powiatu legionowskiego – Prezydent Legionowa Bogdan Kiełbasiński, Wójt Gminy Nieporęt Agnieszka Powała oraz Burmistrz Miasta i Gminy Serock Artur Borkowski, podkreślając znaczenie lokalnej współpracy na rzecz edukacji oraz rolę szkół jako centrów życia społecznego i obywatelskiego. Otwarcie Forum nadało wydarzeniu wyraźny kontekst wspólnotowy i partnerski, wyznaczając kierunek dalszych dyskusji, prezentacji dobrych praktyk oraz pracy warsztatowej.

4.2 GŁOS MŁODZIEŻY O WSPÓLNOCIE

Istotnym elementem III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego był „Głos młodzieży” – prezentacja relacji wideo z warsztatu młodzieżowego oraz towarzyszącej mu debaty, poświęconych postrzeganiu wspólnoty i relacji międzyludzkich przez młode pokolenie. Materiał filmowy stanowił ważne wprowadzenie do dalszych części merytorycznych Forum, nadając im perspektywę młodzieżową i podkreślając znaczenie realnego udziału uczniów w rozmowie o kształcie współczesnej szkoły.

W warsztacie młodzieżowym udział wzięli uczniowie szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu legionowskiego, reprezentujący: Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Legionowie, Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Lema w Stanisławowie Pierwszym, Liceum Ogólnokształcące im. mjr. Konstantego Mikołaja Radziwiłła w Komornicy oraz Powiatowy Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie.

Zaprezentowana relacja wideo przedstawiała rozmowę z młodzieżą na temat ich rozumienia współczesnych wspólnot oraz jakości relacji międzyludzkich. Uczestnicy dyskusji wskazywali, że więzi budują przede wszystkim poprzez wspólne zainteresowania, aktywność w Internecie oraz funkcjonowanie w mniejszych, bardziej kameralnych środowiskach szkolnych. Zwracali uwagę, że

poczucie przynależności rodzi się tam, gdzie istnieje przestrzeń do autentycznego kontaktu i wzajemnego poznania.

Młodzi uczestnicy podkreślali również, że kluczową rolę w przełamywaniu barier międzypokoleniowych odgrywają nieformalne sytuacje, takie jak wycieczki szkolne, zajęcia dodatkowe czy wspólne działania poza salą lekcyjną. To właśnie w takich okolicznościach – zdaniem młodzieży – możliwe jest poznanie nauczycieli i dorosłych „z innej strony”, co sprzyja budowaniu zaufania i bardziej partnerskich relacji.

W wypowiedziach młodych ludzi wyraźnie wybrzmiewało przekonanie, że fundamentem trwałej wspólnoty jest istnienie wspólnego celu oraz otwartość na drugiego człowieka. Jednocześnie wskazywali oni na bariery utrudniające integrację, takie jak hermetyczność środowiska, brak chęci do dialogu czy trudności w włączaniu nowych osób do istniejących grup. Całość materiału wideo stanowiła swoisty manifest młodego pokolenia, które definiuje wspólnotę jako przestrzeń dającą wsparcie, poczucie bezpieczeństwa oraz realne możliwości rozwoju.

Głos młodzieży stał się istotnym punktem odniesienia dla dalszych części Forum – wykładu wprowadzającego, pracy warsztatowej oraz panelu dyskusyjnego – wzmacniając przekaz o potrzebie traktowania uczniów jako pełnoprawnych współtwórców szkolnej i lokalnej wspólnoty.

4.3 WYKŁAD WPROWADZAJĄCY: ARCHITEKTURA I SENS WSPÓLNOTY W SZKOLE

Wykład wygłosiła dr Marzena Żylińska – neurodydaktyczka, inicjatorka ruchu „Budząca się Szkoła”, autorka publikacji i programów wspierających transformację edukacji w kierunku szkoły opartej na relacjach, motywacji wewnętrznej i współpracy. W swojej pracy łączy wiedzę z zakresu neurobiologii uczenia się, psychologii i pedagogiki, wspierając dyrektorów oraz nauczycieli w budowaniu wspólnot uczących się.

Wykład wprowadzający poświęcony był zagadnieniu budowania szkoły jako wspólnoty oraz znaczeniu relacji w procesie uczenia się i rozwoju młodych ludzi. Prelegentka odniosła się do aktualnej wiedzy z zakresu neurodydaktyki, wskazując, w jaki sposób środowisko edukacyjne wpływa na motywację, zaangażowanie i dobrostan uczniów. Wystąpienie koncentrowało się na odejściu od modelu szkoły opartego wyłącznie na kontroli i ocenianiu na rzecz szkoły, która tworzy przestrzeń do współpracy, dialogu i poczucia sprawczości.

W trakcie wykładu dr Marzena Żylińska podkreśliła, że:

- relacje społeczne stanowią fundament skutecznego uczenia się i rozwoju kompetencji poznawczych, społecznych i emocjonalnych,
- szkoła, która buduje poczucie bezpieczeństwa i przynależności, sprzyja motywacji wewnętrznej uczniów oraz ich gotowości do podejmowania wyzwań,
- wspólnota szkolna oparta na zaufaniu i współodpowiedzialności wspiera zarówno uczniów, jak i nauczycieli, ograniczając zjawiska wypalenia i wykluczenia,
- zmiana kultury szkoły nie wymaga wyłącznie rozwiązań systemowych, lecz może rozpoczynać się od codziennych praktyk i postaw dorosłych pracujących z młodzieżą.

Wykład wprowadzający nadał Forum wspólny kontekst teoretyczny i wartościowy punkt odniesienia dla kolejnych elementów programu. Przedstawione tezy stały się inspiracją zarówno dla pracy warsztatowej, ukierunkowanej na poszukiwanie praktycznych rozwiązań możliwych do wdrożenia w szkołach, jak i dla panelu dyskusyjnego, w którym uczestnicy odnosili się do roli

szkoły jako instytucji lub wspólnoty. Wystąpienie dr Marzeny Żylińskiej wzmocniło przekaz Forum, podkreślając, że budowanie wspólnoty w edukacji jest nie tylko wyzwaniem organizacyjnym, lecz przede wszystkim procesem opartym na relacjach, dialogu i świadomych decyzjach podejmowanych na co dzień.

4.4 INSPIRUJĄCE DOBRE PRAKTYKI EDUKACYJNE

Istotnym elementem III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego była prezentacja dobrych praktyk edukacyjnych realizowanych w szkołach ponadpodstawowych powiatu. Celem tej części wydarzenia było zaprezentowanie konkretnych działań, które w codziennej praktyce szkolnej wspierają budowanie wspólnoty opartej na relacjach, współodpowiedzialności oraz aktywnym udziale uczniów.

Swoje doświadczenia przedstawili uczniowie i przedstawiciele samorządów uczniowskich następujących placówek: II Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Jana III Sobieskiego w Legionowie, Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Legionowie, Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Lema w Stanisławowie Pierwszym, Powiatowego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Włodzimierza Wolskiego w Serocku oraz Powiatowego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie. Prezentowane przykłady obejmowały różnorodne inicjatywy podejmowane przez młodzież przy wsparciu nauczycieli i dyrekcji szkół.

Wśród zaprezentowanych działań znalazły się m.in. inicjatywy z zakresu tutoringów rówieśniczego, wolontariatu szkolnego, rozwijania talentów uczniów, a także projekty wzmacniające kulturę dialogu, odpowiedzialności społecznej i zaangażowania obywatelskiego. Wystąpienia młodzieży pokazały, że skuteczne budowanie wspólnoty szkolnej możliwe jest poprzez oddawanie uczniom realnej przestrzeni do działania, współdecydowania oraz współtworzenia życia szkoły.

Prezentacja dobrych praktyk miała charakter inspiracyjny i stanowiła ważne uzupełnienie wykładu wprowadzającego oraz zapowiedź części warsztatowej Forum. Pokazała, że idea szkoły jako wspólnoty nie jest jedynie koncepcją teoretyczną, lecz znajduje swoje odzwierciedlenie w konkretnych działaniach podejmowanych na poziomie lokalnym. Zaprezentowane przykłady potwierdziły, że nawet niewielkie inicjatywy, realizowane konsekwentnie i w oparciu o relacje, mogą przynosić trwałe efekty edukacyjne i społeczne.

4.5 WARSZTATY TEMATYCZNE – PRACA W GRUPACH

4.5.1 Wprowadzenie do części warsztatowej

Część warsztatowa III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego stanowiła kluczowy element wydarzenia, umożliwiając przejście od refleksji i inspiracji do **konkretnej pracy nad rozwiązaniami**. Warsztaty zostały zaprojektowane jako przestrzeń dialogu i współtworzenia, w której uczestnicy – reprezentujący różne sektory i role społeczne – mogli wspólnie przyjrzeć się temu, jak w praktyce budować wspólnotę w edukacji.

Założeniem części warsztatowej było odejście od perspektywy teoretycznej na rzecz **doświadczeń, codziennych wyzwań i realnych decyzji**, z jakimi mierzą się szkoły, samorządy, organizacje społeczne oraz młodzież. Praca warsztatowa pozwoliła połączyć perspektywę systemową z perspektywą relacyjną, pokazując, że wspólnota w edukacji powstaje przede wszystkim poprzez jakość relacji, dialog i współodpowiedzialność.

4.5.2 Cele warsztatów

Głównymi celami części warsztatowej było:

- pogłębienie rozumienia pojęcia wspólnoty w kontekście edukacji formalnej i nieformalnej,
- identyfikacja realnych barier utrudniających budowanie wspólnoty w szkołach i społeczności lokalnej,
- wypracowanie praktycznych, możliwych do wdrożenia rozwiązań na poziomie klasy, szkoły i wspólnoty lokalnej,
- wzmocnienie dialogu pomiędzy młodzieżą, kadrami edukacyjną, samorządem, organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami lokalnymi,
- zebranie rekomendacji, które mogą stanowić podstawę do dalszych działań rozwojowych, mentoringowych i współpracy międzysektorowej w powiecie.

Warsztaty miały również na celu pokazanie, że **edukacja jest procesem wspólnym**, a skuteczne zmiany wymagają współdziałania wielu środowisk, a nie wyłącznie działań jednej instytucji.

4.5.3 Metodyka pracy

Praca warsztatowa była prowadzona z wykorzystaniem metod partycypacyjnych i facylitacyjnych, sprzyjających aktywnemu udziałowi wszystkich uczestników. Zastosowane metody umożliwiały wymianę doświadczeń, konfrontację perspektyw oraz wspólne poszukiwanie rozwiązań.

W szczególności wykorzystano:

- pracę w małych, zróżnicowanych zespołach,
- moderowaną dyskusję opartą na pytaniach otwierających,
- elementy burzy mózgów i mapowania problemów oraz potrzeb,
- pracę na przykładach z codziennej praktyki szkolnej i lokalnej,
- zbieranie wniosków i rekomendacji w formie wspólnych ustaleń grupy.

Zastosowana metodyka sprzyjała budowaniu poczucia bezpieczeństwa, otwartości oraz partnerskiej współpracy, co było spójne z ideą Forum i tematyką wspólnoty w edukacji.

4.5.4 Podział uczestników na grupy

Uczestnicy Forum zostali podzieleni na trzy równoległe grupy warsztatowe, odpowiadające kluczowym perspektywom budowania wspólnoty w edukacji:

- wspólnota w klasie i szkole,
- wspólnota w środowisku lokalnym i współpraca międzysektorowa,
- wspólnota oparta na relacjach, emocjach i dobrostanie.

Podział na grupy został zaplanowany w sposób celowy – każda grupa była **zróżnicowana pod względem ról i reprezentowanych środowisk**, obejmując przedstawicieli szkół, samorządu, organizacji pozarządowych, instytucji wsparcia, a także młodzież. Takie rozwiązanie umożliwiło wieloperspektywiczne spojrzenie na omawiane zagadnienia oraz sprzyjało wzajemnemu uczeniu się i lepszemu zrozumieniu potrzeb różnych stron.

4.5.5 WARSZTATY

Warsztat I – „Wspólnota w klasie i szkole – od kontroli do współodpowiedzialności”

Prowadząca:

Beata Doroś-Woźniak – Naczelnik Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Legionowie, doświadczona menedżerka oświaty, od lat zaangażowana w rozwój lokalnego systemu edukacji. W swojej pracy koncentruje się na tworzeniu warunków sprzyjających współpracy szkół, wzmacnianiu roli wspólnoty szkolnej oraz wspieraniu dyrektorów i nauczycieli w działaniach rozwojowych.

Warsztat koncentrował się na poszukiwaniu praktycznych sposobów wzmacniania wspólnoty w klasie i w całej społeczności szkolnej poprzez stopniowe przechodzenie od modelu opartego na kontroli do modelu współodpowiedzialności. Uczestnicy pracowali nad identyfikacją codziennych sytuacji szkolnych, w których możliwe jest zwiększenie sprawczości uczniów, budowanie poczucia wpływu oraz wzmacnianie relacji opartych na zaufaniu. Celem warsztatu było wypracowanie prostych, dostępnych rozwiązań, które mogą być wdrażane w codziennej praktyce szkolnej bez konieczności wprowadzania zmian systemowych.

Warsztat II – „Szkoła we wspólnocie – jak otworzyć edukację na społeczność lokalną, NGO, samorząd i biznes”

Prowadzące:

Beata Szczytowska – akredytowany coach i mentor, członkini zarządu Stowarzyszenia Centrum Mentoringu oraz Wemento Sp. z o.o. Specjalizuje się w facylitowaniu procesów współpracy międzysektorowej oraz wspieraniu organizacji i zespołów w budowaniu kultury dialogu i odpowiedzialności społecznej. W swojej pracy łączy doświadczenie menedżerskie z podejściem opartym na rozwoju kompetencji społecznych.

Angelika Pasek-Gilarska – Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo. Od lat zaangażowana w działania na rzecz integracji społecznej, rozwoju wolontariatu oraz współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. W swojej pracy koncentruje się na budowaniu lokalnych partnerstw i wzmacnianiu zaangażowania społecznego mieszkańców.

Warsztat poświęcony był zagadnieniu otwierania szkoły na współpracę z jej otoczeniem społecznym i instytucjonalnym. Uczestnicy analizowali możliwości budowania trwałych relacji pomiędzy szkołami a samorządami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury oraz lokalnym biznesem, wykraczających poza formalne i jednorazowe działania. Celem pracy warsztatowej było wskazanie sposobów przechodzenia od współpracy „zadaniowej” do partnerskich relacji opartych na wspólnych celach, wzajemnym zaufaniu i realnym zaangażowaniu wszystkich stron.

Warsztat III – „Apteczka szkolnej wspólnoty – proste rozwiązania na co dzień”

Prowadzące:

Renata Krakowiak – akredytowany mentor, członkini Rady Programowej Stowarzyszenia Centrum Mentoringu oraz zarządu Wemento Sp. z o.o. W swojej pracy koncentruje się na budowaniu relacji, wzmacnianiu dobrostanu oraz odporności psychicznej zespołów i społeczności.

Posiada doświadczenie w prowadzeniu procesów rozwojowych opartych na empatii, uważności i współpracy.

Agata Brzezińska – psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Legionowie, na co dzień pracująca z dziećmi, młodzieżą i nauczycielami. Specjalizuje się w działaniach wspierających zdrowie psychiczne, relacje oraz funkcjonowanie emocjonalne uczniów w środowisku szkolnym.

Warsztat koncentrował się na identyfikowaniu prostych, niskokosztowych i możliwych do natychmiastowego zastosowania działań wspierających relacje oraz dobrostan w codziennym funkcjonowaniu szkoły. Uczestnicy pracowali nad rozwiązaniami, które nie wymagają dodatkowych zasobów finansowych ani specjalistycznych kompetencji, a jednocześnie mogą realnie wzmacniać poczucie przynależności, bezpieczeństwa i wzajemnego wsparcia w społeczności szkolnej. Celem warsztatu było zebranie praktycznych inspiracji, które mogą być wdrażane „tu i teraz” przez nauczycieli, uczniów oraz dyrekcję szkół.

4.6. PANEL DYSKUSYJNY „SZKOŁA: INSTYTUCJA CZY WSPÓLNOTA, KTÓRA ROBI LEPSZY ŚWIAT?”

Moderator: Marcin Fabisiak – Członek Zarządu Powiatu Legionowskiego

Paneliści:

- Anna Szczepiek – Zastępczyni Prezydenta Miasta Legionowo
- Agnieszka Powąła – Wójt Gminy Nieporęt
- Tomasz TalarSKI – Dyrektor MBP w Legionowie, Przewodniczący Rady Powiatu
- Magdalena Grzybowska – nauczycielka II LO im. J. III Sobieskiego
- Kacper Wiącek – przedstawiciel młodego pokolenia, były poseł na Sejm Dzieci i Młodzieży

Panel dyskusyjny stanowił zwieńczenie części merytorycznej III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego i stworzył przestrzeń do pogłębionej refleksji nad rolą szkoły we współczesnym świecie – jako instytucji realizującej określone zadania systemowe, ale przede wszystkim jako wspólnoty ludzi współtworzących środowisko sprzyjające rozwojowi młodego pokolenia.

W trakcie dyskusji wielokrotnie podkreślano, że budowanie szkoły jako wspólnoty wymaga odejścia od wyłącznie formalnego modelu relacji na rzecz dialogu, partnerstwa i współodpowiedzialności. Zwracano uwagę na znaczenie tworzenia przestrzeni, w których uczniowie mogą mieć realny wpływ na życie szkoły, współuczestniczyć w podejmowaniu decyzji oraz rozwijać kompetencje społeczne i obywatelskie w praktyce, a nie jedynie w teorii.

Istotnym wątkiem rozmowy była rola współpracy międzysektorowej w otwieraniu szkoły na środowisko lokalne. Podkreślano znaczenie zaangażowania samorządów, instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz innych partnerów społecznych w tworzenie warunków sprzyjających integracji społeczności szkolnych oraz wzmacnianiu poczucia przynależności i odpowiedzialności za dobro wspólne. Zwrócono uwagę, że szkoła funkcjonująca w sieci lokalnych relacji może skuteczniej odpowiadać na potrzeby uczniów i wspierać ich rozwój.

W dyskusji pojawiły się również wątki dotyczące dialogu międzypokoleniowego oraz potrzeby budowania relacji opartych na wzajemnym zaufaniu i szacunku pomiędzy uczniami, nauczycielami i dorosłymi uczestniczącymi w procesie edukacyjnym. Panel potwierdził, że skuteczna edukacja

wymaga spójnego działania wielu środowisk oraz konsekwentnego wzmocnienia kultury współpracy i odpowiedzialności.

Podsumowując, panel dyskusyjny potwierdził, że szkoła rozumiana jako wspólnota ma potencjał nie tylko do realizacji celów edukacyjnych, lecz także do budowania kapitału społecznego i postaw obywatelskich. Wnioski płynące z dyskusji stanowiły naturalne dopełnienie wcześniejszych części Forum oraz ważny punkt odniesienia dla rekomendacji wypracowanych podczas warsztatów.

5. Kluczowe obserwacje i wnioski z Forum

5.1 KLUCZOWE OBSERWACJE I WNIOSKI Z FORUM

III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego unaocznilo, że edukacja – zarówno formalna, jak i nieformalna – staje dziś przed wyzwaniami, których nie da się rozwiązać wyłącznie poprzez zmiany programowe czy organizacyjne. W centrum uwagi uczestników znalazła się **jakość relacji, poczucie wspólnoty oraz sens uczenia się**, rozumianego jako proces wspólny, osadzony w realnym doświadczeniu społecznym.

Forum pokazało, że szkoła coraz częściej postrzegana jest jako przestrzeń spotkania różnych światów: młodzieży, dorosłych, instytucji, organizacji społecznych i lokalnych pracodawców. W tym kontekście edukacja przestaje być wyłącznie zadaniem szkoły jako instytucji, a zaczyna być **procesem wspólnotowym**, wymagającym dialogu, zaufania i współodpowiedzialności.

Silnym punktem odniesienia dla dalszych rozmów był wykład dr Marzeny Żylińskiej, zrealizowany dzięki wsparciu mini grantu programu WOW Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, z inicjatywy Fundacji Instytut Wolontariatu Pracowniczego. Przekaz wykładu porządkował refleksję uczestników i nadawał jej spójne, merytoryczne ramy.

5.2 WNIOSKI PRZEKROJOWE

Analiza przebiegu Forum pozwala sformułować kilka wniosków o charakterze przekrojowym, wspólnych dla wszystkich części wydarzenia.

Po pierwsze, wspólnota w edukacji została jednoznacznie uznana za warunek skuteczności uczenia się, a nie za element dodatkowy czy ideowy. Uczestnicy wskazywali, że bez relacji opartych na zaufaniu, obecności i dialogu nie jest możliwe ani budowanie motywacji młodzieży, ani długofalowe zaangażowanie kadry edukacyjnej.

Po drugie, mentoring i edukacja wzajemna wyłoniły się jako naturalne mechanizmy łączące różne poziomy systemu – od ucznia, przez nauczyciela i dyrektora, po samorząd i partnerów lokalnych. W wielu wypowiedziach podkreślano, że uczenie się nie zachodzi wyłącznie w jednym kierunku, a rozwój edukacji wymaga gotowości dorosłych do uczenia się razem z młodymi.

Po trzecie, Forum potwierdziło znaczenie uczenia się w działaniu – poprzez projekty społeczne, wolontariat, współpracę z lokalnym otoczeniem. Taka forma edukacji pozwala młodym ludziom doświadczać sensu, sprawczości i odpowiedzialności, których nie da się w pełni wykształcić w modelu opartym wyłącznie na ocenach i porównywaniu.

5.3 ZIDENTYFIKOWANE POTRZEBY

W toku warsztatów, debaty oraz rozmów kularowych zidentyfikowano potrzeby, które powtarzały się niezależnie od sektora czy roli uczestników.

Jedną z najczęściej wskazywanych potrzeb było **wsparcie relacyjne i mentoringowe dla kadry edukacyjnej**, w tym dyrektorów szkół, którzy funkcjonują w warunkach dużej presji systemowej i społecznej. Zwracano uwagę, że bez zadbania o dobrostan dorosłych trudno oczekiwać trwałej zmiany jakości pracy z młodzieżą.

Kolejną potrzebą była konieczność tworzenia przestrzeni do edukacji wzajemnej – takich, w których możliwe jest bezpieczne dzielenie się doświadczeniem, wątpliwościami i dobrymi praktykami pomiędzy szkołami, samorządem, NGO i innymi partnerami lokalnymi.

Uczestnicy wskazywali również na potrzebę systemowego włączania młodzieży w działania społeczne i obywatelskie, nie jako odbiorców projektów, lecz jako ich współtwórców. W tym kontekście szczególne znaczenie miał warsztat młodzieżowy i Manifest Młodzieży o Wspólnocie, zrealizowane w ramach mini grantu NIW WOW, które pokazały potencjał młodych do dojrzałej refleksji i odpowiedzialnego głosu.

5.4 ZNACZENIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ

Forum jednoznacznie potwierdziło, że współpraca międzysektorowa jest dziś jednym z kluczowych warunków rozwoju edukacji lokalnej. Szkoły, samorządy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury i lokalni pracodawcy dysponują różnymi zasobami, które dopiero połączone tworzą spójny ekosystem wsparcia dla młodzieży.

Współpraca ta ma szczególne znaczenie w kontekście:

- realizacji projektów społecznych i edukacyjnych,
- rozwijania wolontariatu jako narzędzia uczenia się w działaniu,
- tworzenia międzypokoleniowych przestrzeni wymiany doświadczeń,
- przygotowania młodych ludzi do świadomych wyborów edukacyjnych i zawodowych.

Uczestnicy Forum podkreślali, że współpraca międzysektorowa nie powinna ograniczać się do pojedynczych wydarzeń, lecz wymaga długofalowego myślenia, stabilnych relacji i wspólnych celów rozwojowych.

5.5 ROLA MŁODZIEŻY I DIALOGU MIĘDZYPOKOLENIOWEGO

Jednym z najbardziej wyrazistych elementów III Forum był głos młodzieży oraz znaczenie dialogu międzypokoleniowego. Manifest Młodzieży o Wspólnocie, wypracowany podczas warsztatu sfinansowanego ze środków mini grantu NIW WOW, stał się symbolicznym i merytorycznym punktem odniesienia dla całego wydarzenia.

Młodzi uczestnicy wskazywali, że potrzebują dorosłych, którzy są obecni, uważni i gotowi do rozmowy, a nie jedynie do oceniania czy zarządzania. Podkreślano, że młodzież chce być traktowana jako partner w procesach edukacyjnych i społecznych, a nie jako „adresat działań”.

Dialog międzypokoleniowy został wskazany jako fundament budowania wspólnoty – zarówno w szkole, jak i w szerszym kontekście lokalnym. Jego obecność sprzyja zaufaniu, odpowiedzialności i poczuciu sensu, natomiast jego brak prowadzi do alienacji, frustracji i wycofania.

Forum pokazało, że młodzież, jeśli otrzyma przestrzeń do wypowiedzi i działania, jest gotowa współtworzyć rozwiązania i brać odpowiedzialność za wspólnotę, w której żyje i uczy się.

6. Rekomendacje wypracowane podczas warsztatów

*wg. Wemento Sp. z o.o.

Integralnym elementem III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego były warsztaty tematyczne prowadzone metodami facylitowanymi, których celem było przełożenie idei szkoły jako wspólnoty na konkretne, możliwe do wdrożenia rozwiązania. Praca w zróżnicowanych grupach pozwoliła nie tylko na wymianę doświadczeń i konfrontowanie perspektyw, lecz także na identyfikację realnych barier w budowaniu relacji – takich jak przeciążenie kadry, brak przestrzeni do dialogu, niski poziom zaufania czy ograniczone zaangażowanie rodziców wynikające z braku zaproszenia do współtworzenia.

Wypracowane podczas warsztatów rekomendacje stanowią efekt pracy uczestników reprezentujących różne sektory – edukację, samorząd, organizacje pozarządowe, rodziców oraz młodzież. Ich wspólnym mianownikiem jest nacisk na praktyczność, niskokosztowość oraz możliwość zastosowania w codziennym funkcjonowaniu szkół i ich otoczenia społecznego, bez konieczności wprowadzania zmian systemowych.

Poniżej przedstawiono zestaw rekomendacji pogrupowanych tematycznie, które mogą stanowić punkt wyjścia do dalszych działań, inicjatyw oraz decyzji podejmowanych na poziomie szkół, samorządów i partnerów społecznych w powiecie legionowskim.

6.1. REKOMENDACJE – WSPÓLNOTA W KLASIE I SZKOLE

Potencjalni realizatorzy:

dyrektorzy szkół, nauczyciele, pedagodzy i psychologowie szkolni, organy prowadzące.

Krótki opis przebiegu warsztatu:

Uczestnicy warsztatu pracowali nad rozumieniem wspólnoty szkolnej, definiując ją jako przestrzeń opartą na relacjach, uważności, akceptacji różnorodności, współpracy i dobrostanie. Szkoła została opisana metaforą „SuperBohatera” – posiadającego istotne zasoby (empatia, pasja, zaangażowanie części kadry), ale również wyraźne ograniczenia wynikające z przeciążenia, wypalenia zawodowego, braku stabilizacji przepisów oraz nadmiaru kontroli. Wskazano na silne poczucie osamotnienia kadry edukacyjnej i potrzebę realnego wsparcia systemowego.

Rekomendacje:

- wzmacnianie autonomii szkoły i nauczycieli przy jednoczesnym budowaniu kultury wzajemnego zaufania,
- odejście od nadmierowej kontroli na rzecz stabilnych, przewidywalnych warunków pracy,
- systemowe wsparcie nauczycieli w radzeniu sobie ze stresem i przeciążeniem zawodowym,
- budowanie relacji opartych na szacunku i współodpowiedzialności w całej społeczności szkolnej,
- tworzenie przestrzeni do dialogu i współpracy zamiast szufladkowania i formalizmu.

Możliwy poziom wdrożenia:

Poziom 1 – szkoła (wdrożenia bezpośrednie)

- kontrakty klasowe i zespołowe oparte na współodpowiedzialności,
- stałe praktyki dialogu: kręgi rozmów, informacja zwrotna, rozmowa o konflikcie,
- wewnętrzne działania wzmacniające dobrostan nauczycieli (przestrzeń rozmowy, wsparcie relacyjne),
- drobne zmiany organizacyjne zwiększające poczucie autonomii uczniów i nauczycieli.

Poziom 2 – gmina (wsparcie i stabilizacja)

- wsparcie szkół w zakresie dobrostanu kadry (warsztaty, mentoring, superwizja),
- koordynacja i racjonalizacja kontroli zewnętrznych,
- tworzenie lokalnych standardów dialogu szkoła–rodzice.

Poziom 3 – powiat (ramy systemowe)

- wyznaczanie kierunków polityki edukacyjnej opartej na relacjach i dobrostanie,
- inicjowanie programów wsparcia dyrektorów i kadry zarządzającej,
- włączanie wniosków z warsztatów do dokumentów strategicznych powiatu.

6.2. REKOMENDACJE – SZKOŁA WE WSPÓLNOCIE LOKALNEJ

Potencjalni realizatorzy:

szkoły, rodzice, organizacje pozarządowe, samorząd lokalny, przedsiębiorcy, seniorzy.

Krótki opis przebiegu warsztatu:

Warsztat koncentrował się na roli szkoły jako elementu wspólnoty lokalnej. Uczestnicy identyfikowali potencjał współpracy szkoły z otoczeniem społecznym oraz bariery utrudniające budowanie relacji, w szczególności ograniczony dialog szkoła–rodzice oraz brak realnych przestrzeni do współuczestnictwa. Wskazano, że niskie zaangażowanie rodziców często nie wynika z braku chęci, lecz z braku zaproszenia do współtworzenia życia szkoły.

Rekomendacje:

- świadome zapraszanie rodziców i partnerów lokalnych do współtworzenia działań szkoły,
- organizowanie facylitowanych spotkań szkoła–rodzice–partnerzy w celu budowania zaufania i wspólnoty celów,
- rozwijanie relacji opartych na empatii, dialogu i odpowiedzialności,
- tworzenie okazji do poznania się uczestników „poza strukturą” i formalnymi rolami,
- wzmacnianie roli samorządu lokalnego jako koordynatora i stabilizatora współpracy.

Możliwy poziom wdrożenia:

Poziom 1 – szkoła (otwarcie i zaproszenie)

- zapraszanie rodziców i partnerów lokalnych do współtworzenia działań szkoły,
- organizacja spotkań i działań „poza strukturą” (projekty, inicjatywy wspólne),
- budowanie relacji opartych na dialogu, nie tylko komunikatach formalnych.

Poziom 2 – gmina (koordynacja lokalna)

- tworzenie przestrzeni i okazji do facylitowanych spotkań szkoła–rodzice–NGO–instytucje,
- wsparcie szkół w nawiązywaniu współpracy z lokalnymi partnerami,
- wzmacnianie roli samorządu jako moderatora relacji.

Poziom 3 – powiat (spójność i skala)

- rozwój modeli współpracy międzysektorowej w edukacji na poziomie powiatu,
- łączenie szkół z instytucjami, NGO i biznesem w trwałe partnerstwa,
- upowszechnianie dobrych praktyk między gminami.

6.3. REKOMENDACJE – APTECZKA SZKOLNEJ WSPÓLNOTY

Potencjalni realizatorzy:

nauczyciele, dyrekcje szkół, uczniowie, rodzice, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe.

Krótki opis przebiegu warsztatu:

Celem warsztatu było wypracowanie prostych, skutecznych i możliwych do wdrożenia działań wspierających relacje i dobrostan w społeczności szkolnej. Praca w zróżnicowanej grupie doprowadziła do stworzenia „biblioteki działań” – zestawu niskokosztowych praktyk możliwych do zastosowania w codziennym funkcjonowaniu szkoły. Wspólnota była definiowana jako przestrzeń współpracy, zaufania, akceptacji różnorodności oraz odkrywania talentów i mocnych stron.

Rekomendacje:

- realizacja wspólnych działań integrujących uczniów, nauczycieli i rodziców (wolontariaty, dni sukcesu, debaty, projekty międzypokoleniowe),
- wprowadzanie jasnych zasad rozmowy o konfliktach i sytuacjach kryzysowych,
- systematyczne działania na rzecz dobrostanu psychicznego społeczności szkolnej,
- tworzenie przestrzeni do wzajemnego poznania się i budowania zaufania,
- traktowanie relacji i dobrostanu jako fundamentu funkcjonowania szkoły.

Możliwy poziom wdrożenia:

Poziom 1 – szkoła (działania natychmiastowe)

- wdrażanie prostych praktyk integrujących społeczność szkolną,
- wspólne działania uczniów, nauczycieli i rodziców (wolontariaty, dni sukcesu, debaty),
- jasne zasady rozmowy o konfliktach i sytuacjach kryzysowych,
- działania wzmacniające dobrostan psychiczny „tu i teraz”.

Poziom 2 – gmina (wsparcie specjalistyczne)

- współpraca szkół z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- organizacja warsztatów i działań wspierających zdrowie psychiczne,
- tworzenie lokalnych zasobów i sieci wsparcia.

Poziom 3 – powiat (system i ciągłość)

- włączanie dobrostanu i relacji jako stałego elementu polityki edukacyjnej,
- rozwijanie programów wspierających odporność psychiczną środowiska edukacyjnego,
- skalowanie sprawdzonych „apteczek” na inne szkoły i gminy.

7. Kierunki dalszych działań i kontynuacji Forum

7.1 REKOMENDACJE DLA ROZWOJU WSPÓLNOTY I EDUKACJI W POWIECIE LEGIONOWSKIM

Zintegrowany system wsparcia młodego pokolenia: rodzina – edukacja – praca – wspólnota.

Rekomenduje się rozwój spójnego, międzysektorowego modelu wsparcia młodego pokolenia, który łączy działania szkół, rodzin, organizacji społecznych, samorządu oraz lokalnych pracodawców. Forum potwierdziło, że problemy młodych ludzi – przeciążenie emocjonalne, trudności relacyjne, brak poczucia sensu i kierunku rozwoju – mają charakter systemowy i nie mogą być skutecznie rozwiązywane w izolacji przez pojedyncze instytucje.

Powiat, aspirujący do roli lidera kapitału społecznego, może pełnić funkcję integratora działań, inicjując współpracę, wspierając dobre praktyki i tworząc warunki do długofalowej koordynacji wsparcia młodego pokolenia.

Kompetencje społeczne i relacyjne jako strategiczny zasób rozwoju

Rekomenduje się uznanie kompetencji społecznych, emocjonalnych i komunikacyjnych za kluczowy element lokalnej polityki edukacyjnej i społecznej. Doświadczenia Forum – w tym warsztaty, debata oraz wykład dr Marzeny Żylińskiej – jednoznacznie wskazały, że edukacja oparta na relacjach, docenianiu różnorodności i współpracy sprzyja dobrostanowi młodych ludzi oraz przygotowuje ich do odpowiedzialnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Rozwijanie tych kompetencji wymaga:

- wsparcia kadry edukacyjnej w zmianie metod pracy,
- odejścia od nadmiernego oceniania i porównywania,
- tworzenia przestrzeni do rozmów, projektów i wspólnych doświadczeń.

Mentoring i międzypokoleniowe uczenie się w działaniu

Rekomenduje się systemowe włączanie mentoringu i międzypokoleniowych form współpracy jako stałego elementu wsparcia młodego pokolenia. Forum pokazało, że młodzi ludzie potrzebują dorosłych, którzy są obecni, dostępni i gotowi dzielić się doświadczeniem – nie z pozycji kontroli, lecz partnerstwa.

Szczególną rolę mogą odegrać:

- pracodawcy i osoby aktywne zawodowo,
- seniorzy i liderzy lokalni,
- wolontariusze eksperckcy.

Takie działania wzmacniają zarówno młodzież, jak i wspólnotę lokalną, budując zaufanie, odpowiedzialność i ciągłość międzypokoleniową.

Wolontariat jako narzędzie sprawczości i odpowiedzialności

Rekomenduje się redefinicję wolontariatu w edukacji i życiu społecznym powiatu jako przestrzeni realnej sprawczości, a nie wyłącznie formalnego obowiązku. Forum potwierdziło, że wolontariat projektowy, społeczny i ekspercki:

- wzmacnia motywację wewnętrzną młodych ludzi,
- rozwija kompetencje społeczne i obywatelskie,
- uczy odpowiedzialności za wspólne dobro.

Równocześnie wolontariat dorosłych na rzecz edukacji – realizowany często poza zakresem obowiązków zawodowych – wnosi wartość dodaną w postaci doświadczenia, relacji i autentycznego zaangażowania.

Pracodawcy jako partnerzy edukacji i rozwoju młodych ludzi

Rekomenduje się wzmocnienie współpracy z lokalnymi pracodawcami jako kluczowymi partnerami w rozwoju młodego pokolenia. Forum ujawniło rosnące wyzwania rynku pracy

związane z brakiem kompetencji społecznych, trudnościami adaptacyjnymi młodych pracowników oraz wysoką rotacją.

Model oparty na mentoringu, wolontariacie eksperckim i wspólnych projektach społecznych:

- wspiera młodych w przejściu z edukacji do pracy,
- odpowiada na realne potrzeby pracodawców,
- wzmacnia odpowiedzialność społeczną biznesu w powiecie.

7.2 ROLA FORUM I REKOMENDOWANE OSIE TEMATYCZNE KOLEJNYCH EDYCJI FORUM

Forum jako stały instrument polityki społeczno-edukacyjnej powiatu

Rekomenduje się dalsze rozwijanie Forum Współpracy Międzysektorowej jako **strategicznego instrumentu powiatu**, służącego diagnozie, integracji i projektowaniu odpowiedzi na kluczowe wyzwania społeczne i edukacyjne. Forum powinno pełnić funkcję:

- platformy dialogu międzysektorowego,
- miejsca konfrontowania perspektyw i doświadczeń praktyków,
- przestrzeni wypracowywania kierunków działań i pilotaży.

W tym ujęciu Forum nie jest wydarzeniem jednorazowym, lecz **elementem długofalowego procesu**, w którym:

- działania realizowane w ciągu roku (projekty, mini granty, inicjatywy lokalne) znajdują swoje podsumowanie i pogłębienie,
- wypracowywane są wspólne wnioski i priorytety na kolejne lata,
- budowana jest spójna narracja rozwojowa powiatu.

Forum jako przestrzeń współodpowiedzialności i partnerstwa

Rekomenduje się utrzymanie i wzmacnianie charakteru Forum jako przestrzeni **realnego partnerstwa**, w której różne sektory nie tylko prezentują swoje działania, lecz współtworzą rozwiązania. Szczególną wartością Forum jest:

- obecność liderów samorządu, edukacji, biznesu i NGO w jednej przestrzeni rozmowy,
- włączanie głosu młodzieży i praktyków,
- koncentracja na doświadczeniach, a nie deklaracjach.

Tak rozumiane Forum sprzyja budowaniu zaufania, wspólnej odpowiedzialności i kultury współpracy, które są fundamentem kapitału społecznego powiatu

7.3 4 SPÓJNE KIERUNKI ROZWOJOWE:

1. Nowa rola pracodawcy – mentor młodego pokolenia w świecie zmian i technologii

Uzasadnienie:

Dynamiczny rozwój technologii, zmiany modeli pracy oraz rosnące wymagania rynku powodują, że młodzi ludzie coraz częściej potrzebują nie tylko kwalifikacji zawodowych, ale także wsparcia

w adaptacji, podejmowaniu decyzji i budowaniu sensu pracy. Pracodawca może stać się kluczowym partnerem edukacji i rozwoju – nie jako rekruter, lecz jako mentor, przewodnik i współtwórca kompetencji przyszłości.

Temat pozwala:

- odpowiedzieć na realne potrzeby lokalnego rynku pracy,
- rozwijać mentoring i wolontariat ekspercki,
- łączyć nowe technologie z odpowiedzialnością społeczną biznesu.

2. Rodzina w świecie rosnących wyzwań edukacyjnych i społecznych

Uzasadnienie:

Forum pokazało, że rodziny coraz częściej mierzą się z przeciążeniem emocjonalnym, dezorientacją wychowawczą i presją oczekiwań systemowych. Bez wsparcia rodziny trudno mówić o skutecznej edukacji i dobrostanie młodych ludzi.

Ten temat umożliwia:

- budowanie spójnego dialogu szkoły z rodzicami,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych i relacyjnych dorosłych,
- tworzenie lokalnych modeli wsparcia rodzin w partnerstwie z instytucjami i NGO.

3. Seniorzy jako przewaga lokalna i kapitał doświadczenia

Uzasadnienie:

Doświadczenia projektów międzypokoleniowych realizowanych w powiecie pokazały, że seniorzy stanowią ogromny, często niewykorzystany zasób społeczny. Ich wiedza, czas i perspektywa życiowa mogą realnie wzmacniać młode pokolenie oraz spójność wspólnoty.

Ten temat pozwala:

- rozwijać międzypokoleniowe formy uczenia się i wolontariatu,
- przeciwdziałać izolacji społecznej seniorów,
- budować ciągłość wartości i odpowiedzialności międzypokoleniowej.

4. Wolontariat jako narzędzie sprawczości, a nie formalności

Uzasadnienie:

Forum jednoznacznie pokazało ograniczenia wolontariatu rozumianego wyłącznie jako obowiązek lub źródło punktów. Wolontariat ma największą wartość wtedy, gdy staje się przestrzenią realnego wpływu, odpowiedzialności i sensu.

Ten temat umożliwia:

- projektowanie wolontariatu młodzieży i dorosłych w formule projektowej i społecznej,
- wzmacnianie motywacji wewnętrznej i postaw obywatelskich,
- łączenie wolontariatu z edukacją, mentoringiem i działaniem lokalnym.

8. Podsumowanie

III Forum Współpracy Międzysektorowej Powiatu Legionowskiego potwierdziło, że **edukacja stała się dziś jednym z kluczowych obszarów budowania odporności społecznej, spójności wspólnoty i długofalowego rozwoju regionu**. To właśnie w edukacji kumulują się współczesne wyzwania – emocjonalne, społeczne, wychowawcze i zawodowe – których nie da się skutecznie adresować w ramach jednego sektora ani poprzez doraźne działania.

Forum unaocznilo, że realną odpowiedzią na te wyzwania jest **wspólnota oparta na relacjach, zaufaniu i współodpowiedzialności** – wspólnota, w której młode pokolenie nie jest wyłącznie odbiorcą decyzji dorosłych, lecz partnerem w rozmowie, działaniu i współtworzeniu rozwiązań. Głos młodzieży, doświadczenia warsztatowe oraz refleksje eksperckie pokazały jednoznacznie, że sprawczość, sens i poczucie wpływu są dziś kluczowymi warunkami rozwoju młodych ludzi – zarówno w edukacji, jak i w przyszłym życiu zawodowym i społecznym.

Szczególną wartością III Forum była **realna współpraca międzysektorowa**, w której samorząd, szkoły, organizacje społeczne, instytucje kultury, pracodawcy i wolontariusze działali nie obok siebie, lecz razem. Partnerstwa te – w tym inicjatywy realizowane w formule mini grantów, projektów międzypokoleniowych i wolontariatu eksperckiego – pokazały, że zaangażowanie wykraczające poza formalne obowiązki generuje trwałą wartość dodaną dla całej wspólnoty.

Powiat Legionowski, konsekwentnie inicjując i wspierając tego typu współpracę, potwierdza swoją aspirację do roli **lidera kapitału społecznego** – samorządu, który nie tylko administruje zadaniami publicznymi, ale aktywnie kształtuje kulturę dialogu, współpracy i odpowiedzialności za przyszłość młodego pokolenia. Forum stało się w tym sensie nie wydarzeniem, lecz **narzędziem strategicznym** – przestrzenią diagnozy, integracji i wyznaczania kierunków rozwoju.

Wnioski płynące z III Forum wskazują jasno, że dalszy rozwój powiatu – podobnie jak innych regionów w Polsce – wymaga inwestowania nie tylko w infrastrukturę czy ofertę edukacyjną, lecz przede wszystkim w **relacje, kompetencje społeczne i mechanizmy współdziałania**. To one stanowią fundament wspólnoty zdolnej odpowiadać na zmiany, wspierać młodych ludzi i budować trwałą sens pracy, edukacji i zaangażowania obywatelskiego.

III Forum Współpracy Międzysektorowej wyznaczyło ten kierunek w sposób dojrzały i odpowiedzialny – jako zaproszenie do dalszego, wspólnego działania na rzecz powiatu, w którym to, co wspólne, jest realną wartością.